

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

T. osob. - rob. Kolekcja Świat.
Zw. Lot. A 2 Obr. Bydg.

85-665 Bydgoszcz

Bydgoszcz
WSZ

++ Gapińska Janina
z d. Januszczyńska
ps. „Irena”

K: 209/2093

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Gapińska Janina
T. K: 209/209 Pom
Bydgoszcz WSK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

k. 6 s. 1-6

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

k. 2 s. 1-4

I/3 – Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

k. 1 b. 1

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja

1). bieżąca

k. 1 s. 1

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

k. 17

VI. Fotografie

książki i kono grafii

1. / 1. Delacja

1. Delacja Janiny Gapiniskiej z 1975 r.
(wzmienniki: M. Biata, G. Jodryzko,
Januszewscy), mpis kopia + kserokop. k. 3 s. 1-3
- uzupełnienia wA.
2. Delacja Janiny Gapiniskiej, mpis
kserokop., data wpływu 1592 (L.dz. 570/4/92) k. 3 s. 4-6

Relacja

I. Dane osobiste

1. Janina Gapińska z domu Januszewska
2. ur. 6. grudnia 1914 roku w Bydgoszczy
3. rodzice Stanisław i Teofila z domu Lewandowicz
4. matka wdowa, ojciec zginął w I wojnie światowej w roku 1918
5. wykształcenie średnie, zawód wyuczony księgowa, zawód wykonywany księgowa.
6. Bydgoszcz, ul. Powstańców Śląskich 13 bl.I m. 41 - tel. 41-54-16
7. pseudonim "Irena"

W październiku 1932 roku zaczęłam pracować w aptece w Bydgoszczy przy ul. Marsz.Focha 10 /obecnie Armii Czerwonej/ i tu też zastała mnie wojna. W aptece tej w czasie okupacji pracowały zenną Maria Biała /pseud.Magda/ i Helena Kolańczyk. Już 1940 r. zaczęłyśmy zbierać lekarstwa i opatrunki, z których część zabierał sanitariusz /nazwiska nie pamiętam/ dla nauczycieli i inteligencji bydgoskiej, internowanej wówczas i umieszczonej w koszarach przy ul. Artyleryjskiej. Poza lekarstwami dostarczałyśmy tam również w miarę możliwości pszenne pieczywo i wędliny. Drugą partię leków /szczególnie opatrunki/ zabierał brat pani Białej - Leszek /pseud.Jakub/ i dostarczał je do Borów Tucholskich. Nie pracowałam jeszcze wówczas świadomie w konspiracji.

W maju 1943 r. zwróciła się do mnie Maria Biała /Magda/ z propozycją wstąpienia w szeregi W.S.K. w której ona była komendantką inspektoratu. Zaprzysięgała mnie w mieszkaniu przy ul.Chodkiewicza Bronka Goralska, także pracownik jednej z bydgoskich aptek. Otrzymałam pseud. Irena. Pracowałyśmy w grupie 3 - osobowej. Do obowiązków naszych należało zdobywanie żywności, przede wszystkim tłuszczów dla partyzantów przebywających w Borach Tucholskich. Z "Ernährungsamtu" otrzymywałyśmy co pewien czas 50 - 100 kart żywnościowych, które trzeba było dobrze ukryć i potem w małych ilościach realizować zakupy na terenie całego miasta, aby nie zwrócić na siebie uwagi ekspedientek, robiąc zbyt duże zakupy w jednym sklepie.

W 1943 r. w jednym z mieszkań w Bydgoszczy przy ul. Grudziądzkiej, był na kwaterze komendant okręgu Pałubicki /pseud. Janusz/ i wtedy również do moich obowiązków należało wyżywienie go. Nosilaam więc codziennie ugotowane już w domu obiady i kolacje. Bylaam wtedy łącznikiem między Pałubickim /Januszem/ a Leszkiem Białym /Jakubem/, któremu zanosilaam meldunki do mieszkania na ul. Garbary. W mieszkaniu przy ul. Grudziądzkiej spotykaalam też Krzyżanowskiego /Pseud. Kuba/, właścicielką mieszkania była pani, której nazwiska nie pamiętam, wiem tylko, że pracowała ona w Fabryce Kartonów, też przy ul. Grudziądzkiej.

W czerwcu 1944 r. mieszkał w naszym mieszkaniu przy Agramerstr. /obecnie Chorwacka/ komendant podokręgu Jary-Aleksander Szulc pseud. Michał-Maciej. Przyprowadził go do nas Leszek Biały. Od tej pory mieszkanie nasze było punktem kontaktowym dla dowództwa i sztabu podokręgu. Przychodzili do Michała-Macieja łącznicy, między nimi pamiętam p. Gittel obecnie Appelt. Najczęściej bywał Leszek Biały, który był szefem łączn. Okręgu Pomorskiego A.K.

W jedną niedzielę po południu, kiedy właśnie w mieszkaniu naszym odbywała się odprawa sztabu podokręgu, byli na niej obecni Michał-Maciej, Janusz, Jakub, Kuba i jeszcze dwóch panów, których nazwisk nie znałam - przyszedł mój teść i powiadomił nas, że brat mojego męża Marian Gapiński, został aresztowany i przebywa w więzieniu niemieckim. Został on aresztowany w Holandii, gdzie pełnił służbę wojskową, /miał III grupę/ Aresztowanie odbyło się na apelu, oficer wywołał Mariana, zdjął mu pas, zerwał szlify i odstawił do więzienia. Przed powołaniem do wojska Marian pracował w Łęgnowie i tam z rozkazu kom. A.K. wykonał plany obiektów prod. materiałów wybuchowych. Z planami tymi została wysłana do Anglii kurierka - Jędryczka, do miejsca przeznaczenia nie dotarła - została przechwycona na granicy. Razem z Marianem zostali aresztowani dwaj jego współpracownicy z Łęgnowa, /nazwisk nie pamiętam/ i łącznik Adam Sobolewski zam. w Bydgoszczy przy ul. Lubelskiej. Wszyscy oni otrzymali wyrok śmierci. Na Marianie wyroku nie zdążono wykonać, bo oswobodziła ich armia radziecka w więzieniu w Poczdamie. Adam został stracony.

W tą niedzielę byliśmy zmuszeni zlikwidować melinę w naszym mieszkaniu przy ul. Chorwackiej, ze względu na bezpieczeństwo przebywających w nim członków sztabu. Przychodził jeszcze tylko kilka razy komendant okręgu Pałubicki /Janusz/ i przynosił polecenia, które ja z kolei przekazywałam Leszkowi Białemu. Janusz mieszkał wówczas

w mieszkaniu przy ul. Ugory - było to mieszkanie położonej.

Nikt z nas nie został wówczas aresztowany, a jak się dowiedziałam, Marian Gapiński zeznawał w gestapo, że z kolegami swoimi kontaktował się w naszym mieszkaniu. Grywali wtedy w karty i ja te spotkania traktowałam jak normalne spotkania koleżeńskie, nie przypuszczając nawet co się za tym kryje.

Z rodziny mojej w lipcu 1942 r. aresztowana była i przebywała pół roku w gestapo w Bydgoszczy siostra moja Maria i matka Teofila Januszewskie.

Kontakty nasze konspiracyjne zakończyły się w lutym 1945 roku po oswobodzeniu Bydgoszczy. Został wtedy aresztowany Leszek Biały.

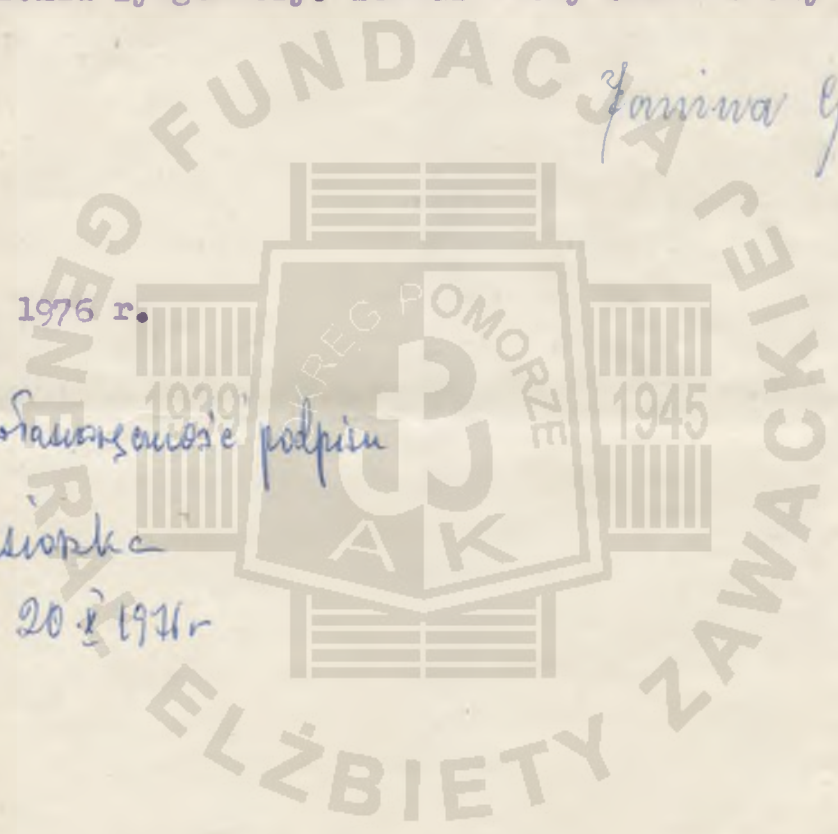
Janina Gapińska

Bydgoszcz, 1976 r.

Stwierdziłam własną zgodność podpisu

Janina Gapińska

Bydgoszcz 20.8.1976 r.

RELACJA - Janina GAPIŃSKA

123

63

Gapińska Janina z domu Januszevska, urodzona 6 grudnia 1914 r. w Bydgoszczy. Rodzice - Stanisław i Teofila z domu Lewandowicz. Matka zajmowała się domem i wychowaniem trójki małych dzieci. Ojciec z zawodu mistrz kominarski, prowadził własny zakład. W roku 1914 został powołany jako sanitariusz na front, zginął w roku 1918 na froncie w Verdun nad Mną.

Obecne miejsce zamieszkania: Bydgoszcz ul. Powst. Śląskich 13 bl. I n. 41. telefon: 41-54-16.

Posiadała wykształcenie średnie zawodowe:

Od 1 września 1922 r. do czerwca 1925 r. Szkoła Podstawowa w Bydgoszczy.

Od 1 września 1925 r. do czerwca 1928 r. Szkoła Wydziałowa Żeńska

Bydgoszczy, a od 1 września 1928 r. do czerwca 1930 r. Miejska 2-klasowa Szkoła Handlowa.

24 czerwca 1930 r. do 1932 r. praca księgowej i kasjerki w firmie "Bielizna" w Bydgoszczy przy Placu Teatralnym.

W październiku 1932 r. zaczęła pracować w prywatnej aptece mgr Józefa Klabeckiego w Bydgoszczy przy ul. Marsz. Focha 10 i tu też zastała mnie wojna. W aptece tej pracowałam bez przerwy również w czasie okupacji, aż do chwili wyłączenia, to jest do stycznia 1951 r. Po upaństwowieniu zostaliśmy samogospodarowani jako pracownicy Bydgoskiego Zarządu Aptek obecnie "Cefarm" i pracowałam nadal w aptekach na terenie miasta Bydgoszczy aż do kwietnia 1975 r. to jest do chwili przejścia na emeryturę.

W sierpniu 1939 roku ukończyłam kurs sanitariuszki L.O.P.P.

W roku 1941 wyszłam zamąż za Edwarda Gapińskiego pracownika Bydgoskich Zakładów Papierniczych na Cyszkówku. Po wyjściu zamąż zamieszkałam z mężem w naszym domu przy ul. Chorwackiej 18.

W aptece przy ul. Marsz. Focha 10 pracowały ze mną Maria Biała pseud.

"Magda" i Helena Kolańczyk-Habnicka pseud. "Hanka". Już w 1940 r. zaczęłyśmy zbierać lekarstwa i opatrunki, z których część zabierał sanitariusz dla internowanych w koszarach przy ul. Gdańskiej. Byli to w dużej mierze naukowcy i inteligencja z Bydgoszczy i okolicy. Drugą partię leków, szczególnie opatrunków, zabierał brat p. Białej - Leszek pseud. "Jakub" i dostarczał je do Norów Tucholskich. Nie pracowałam jeszcze wówczas świadomie w konspiracji.

W maju 1943 r. Maria Biała "Magda" zapytała mnie czy chciałabym pracować w organizacji W.S.K. /Z.W.Z./ na co wyraziłam zgodę. Następnego dnia w jednym z mieszkań konspiracyjnych przy ul. Chodkiewicza zaprzyjęła mnie Bronka Goralska pseud. "Antek", także pracownik jednej z bydgoskich

aptek w obecności Marii Białej. Mój pseudonim "Irena".

Zostałam przydzielona do sekcji gospodarczej. Do obowiązków naszych należało zdobywanie żywności, przede wszystkim tłuszczów dla partyzantów w Borach Tucholskich.

Z "Ernährungsamtu" otrzymywaaliśmy co pewien czas 50-100 kart żywnościowych, które trzeba było dobrze ukryć i potem w małych ilościach realizować zakupy na terenie całego miasta, aby nie zwrócić uwagi ekspedientki w jednym sklepie.

W roku 1943 w jednym z mieszkań w Bydgoszczy przy ul. Krótkiej 6 był na kwaterze Komendant Okręgu Pomorze A.K. podpułk. Jan Pałubicki - pseud. "Janusz" i wtedy również do moich obowiązków należało zaopatrywanie go w żywność. Nosилаm codziennie przygotowane już w domu obiady i kolacje. Byłam wtedy również łączniczką między Pałubickim "Januszem" a Leszkiem Białym "Jakubem", któremu nosилаm meldunki do mieszkania na ul. Garbary.

W mieszkaniu przy ul. Krótkiej spotykałam też Krzyżanowskiego pseud. "Kuba". Właścicielką mieszkania była pani Kłosowska, która pracowała w Fabryce Kartonów przy ul. Grudziądzkiej.

W czerwcu 1944 r. przebywał w naszym mieszkaniu przy ul. Chorwackiej komendant podokręgu północno-zachodniego Aleksander Schulz pseud. "Michał, Maciej". Przeprowadził go do nas Leszek Biały.

Od tej pory mieszkanie nasze było punktem kontaktowym dla dowództwa i sztabu podokręgu. Przychodzili do Michała łącznicy, między innymi pamiętam p. Gittel. Najczęściej bywał Leszek Biały "Jakub", który był szefem łączności Okręgu Pomorskiego A.K..

W jedną niedzielę po południu, kiedy właśnie w mieszkaniu naszym odbywała się odprawa sztabu podokręgu, byli na niej oprócz Michała, Pałubicki - Janusz, Biały "Jakub", Krzyżanowski "Kuba", Suszek - komendant insp. Bydgoszcz i jeszcze dwóch panów, których nazwisk nie znałam, przyszedł do nas mój teść z wiadomością, że brat mojego męża Marian Gapiński został aresztowany i przebywa w więzieniu.

W tę niedzielę zmuszeni byliśmy zlikwidować melinę w naszym mieszkaniu przy ul. Chorwackiej. Przychodził jeszcze tylko kilka razy Pałubicki - Janusz i przynosił polecenia, które ja z kolei przekazywałam Leszkowi Białemu - Pałubicki mieszkał wówczas w mieszkaniu położonej przy ul. Ugory. Z naszej grupy nikt wtedy nie został aresztowany. Nasze kontakty zakończyły się w lutym 1945 roku, po oswobodzeniu Bydgoszczy. Został wtedy aresztowany Leszek Biały - Jakub.

Dane o uczestnictwie w konspiracji członków rodziny, kolegów i znajomych:

1. Gapiński Edward - mąż, członek Delegatury Rządu
2. Gapiński Marian - brat męża został aresztowany w Holandii w związku z wykonaniem planów Łęgnowa, które przewoziła łączniczka Jędryczka do Anglii - do miejsca przeznaczenia nie dotarła, została przechwycona na granicy. Marian miał wyrok śmierci. Wyroku jednak nie zdążyli wykonać, bo oswobodziła ich armia radziecka w więzieniu w Poczdamie.
3. Sobolewski Adam - współpracownik Mariana Gapińskiego z Łęgnowa zamieszkały w Bydgoszczy przy ul. Lubelskiej. Otrzymał wyrok śmierci, który został wykonany w roku 1944.
4. Matka moja Teofila Januszewska i moja siostra Maria Januszewska aresztowane 1 lipca 1944 r. Zwolnione z więzienia z Bydgoszczy w grudniu 1944 r. - bez udowodnienia winy.

Fanni Gapińska

Wydrukowano 24 kwietnia 1992. Lg

1/2. Dokumenty - Gapiniske janimas:

1. „Osmiadzenie śniadka” - Biatej Karci
z 15.10.1982 - konspiracyjne działal-
ności G. J., kserokop. oryg. k. 1 s. 1-2

2. „Osmiadzenie śniadka” - Schmidt Greuy
z 15.10.1982 - konspiracyjne działal-
ność G. J., kserokop. oryg. k. 1 s. 3-4

Biała Maria ps. Magda
85-073 Bydgoszcz ul. Sielanka 1 m.2
nazwisko, imię, pseudonim i adres
składającego oświadczenie

Bydgoszcz, dnia 15.10. 1982 r.
miejscowość

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formacje Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): WSK - Armia Krajowa od roku 1943 do stycznia 1945

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer RH 5976112 wydanym dnia 1. grudnia 1966 r. przez KMMO Bydgoszcz

oświadczam

Imię i nazwisko: Ob. G a p i ń s k a Janina syn (córka) Stanisława i Feofili
Z d. Januszewska
urodz. dnia 6. grudnia 1914 r. w Bydgoszczy
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(ca) oświadczenie i czasokres od — do): WSK - AK Inspektorat "Folwark" - 030 Bydgoszcz
od 1943 r. do stycznia 1945 r.

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim I r e n a i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do): Wyżej wymieniona
ps. Irena jest mi osobiście znana z pracy konspiracyjnej WSK - AK
w okresie od roku 1943 do stycznia 1945. Zaprzysiężona została przez
obyw. Bronisławę Goralską ps. Antek w mojej obecności. Do obowiązków
jej należało organizowanie żywności pozyskiwanej przez karty żywnościowe i "Reisemarki" oraz żywienie osób przebywających na kwaterach w mieście. W mieszkaniu jej odbywały się spotkania brata mojego Leszka Białego ps. Jakub z Komendantem Podokręgu Bydgoskiego Aleksandrem Schulzem ps. Michał, komendantem Okręgu Pomorskiego p. pułk. Janem Pałubickim ps. Janusz oraz innymi członkami sztabu AK.

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej _____ wydanej przez Zarząd Wojewódzki w _____ i numer zaświadczenia wydanego przez Zarząd Wojewódzki w _____
Małgorzata Włatek

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem .

pieczęć i podpis odpowiednich władz
lub Zarządu ZBoWiD

nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko

5
2

Ja, Lucyna Wysocka, notariusz urzędująca w Państwowym Biurze Notarialnym w Bydgoszczy poświadczam, że drugostronny podpis złożyła własnoręcznie w mojej obecności:

Maria Justyna Biała, córka Ludwika i Anny, zamieszkała w Bydgoszczy przy ulicy Sielanka pod numerem 1/2.

Tożsamość wymienionej ustaliłam na podstawie okazanego dowodu osobistego serii RH nr 5976112.

Pobrano znakami: kwotę 10.- złotych opłaty skarbowej z § 14 rozp.o opł.skarb. oraz 60.- złotych opłaty notarialnej z § 21 rozp.o opł.not.

Bydgoszcz, dnia 12 listopada 1982 roku.

Lucyna Wysocka
Notariusz

*Drugostronnie stwierdzam, że kł. Maria Biała jako k. o. z
PK - NK - posiada Zwińszenie Koral. Nr 707220 - dzierżawic
w okresie od 1.03.1943 - do 15.01.1945.*

Bydgoszcz, 14.04.1983.

[Signature]

Schmidt Irena ps. "Wanda"

Bydgoszcz, dnia 15.10. 19 82 r.
miejscowość

Bydgoszcz ul. Zamojskiego 21 m. 4.

nazwisko, imię, pseudonim i adres
składającego oświadczenie

OŚWIADCZENIE ŚWIADKA

Ja, jako uczestnik(czka) (wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową od — do): WSK - AK od wiosny 1943 r. do stycznia 1945 r.

świadomy(a) odpowiedzialności wynikającej z przepisów prawa karnego za prawdziwość podanych niżej przeze mnie faktów, legitymujący(a) się dowodem osobistym seria i numer TK 7737110 wydanym dnia 12. grudnia 1964 r. przez KMMO Bydgoszcz

oświadczam

że Ob. G a p i ń s k a Janina syn (córka) Stanisława i Teofili

urodz. dnia 6. grudnia 1914 r. w Bydgoszczy
jest mi znany(a) osobiście jako uczestnik(czka) wymienić formację Ruchu Oporu, nazwę obozu lub więzienia, formację wojskową oraz okoliczności, w których świadek zetknął się z otrzymującym(cą) oświadczenie i czasokres od — do): wiosny 1943 r. do stycznia 1945 r. WSK - AK

Wyżej wymieniony(a) posiadał(a) pseudonim " Irena " i pełnił(a) funkcję — brał(a) udział (w tej części opisuje się: przebieg służby i działalność w okresie bezpośredniego udziału w walkach wolnościowych, pełnioną funkcję, stopień wojskowy, w jakich był(a) oddziałach, grupach, placówkach, pod którym dowództwem, kierownictwem, udział w akcjach bojowych i innych, w jakich miejscowościach, nazwa obozu itp. wszelkie zmiany i czasokres od — do):

Wyżej wymieniona w pracy konspiracyjnej podlegała bezpośrednio Białej Marii ps.

"Magda" - zaprzysiężona w jej obecności. Do jej obowiązków należało w pierwszej

kolejności organizowanie aprowizacji, pozyskiwanej przez karty żywnościowe i Reiseumarki, dla partyzantów w Borach Tucholskich, jak również żywienie członków Komendy Okręgu Pomorskiego, przebywających na kwaterach w mieście, między innymi

Komendanta Okręgu ppłk. Jana Pałubickiego ps. "Janusz". Jej mieszkanie na przedmieściu Bydgoszczy przy ul. Chorwackiej /Agramer str./ było punktem kontaktowym dla sztabu AK Okręgu Pomorskiego.

Irena Wanda Schmidt

Jeżeli świadek jest członkiem ZBoWiD powinien wpisać numer legitymacji członkowskiej
wydanej przez Zarząd Wojewódzki w i numer zaświadczenia
wydanego przez Zarząd Wojewódzki w

Własnoręczność podpisu stwierdza się:

Prawdziwość powyższych danych
stwierdzam własnoręcznym podpisem

pleczęć i podpis odpowiednich władz
lub Zarządu ZBoWiD

nazwisko, imię, stopień wojskowy,
funkcja, stanowisko

13

H 7

Państwowe Biuro Notarialne w Bydgoszczy
poświadcza, że podpis(y) ^{drugostronny} ~~powyższy(e)~~ złożył, uznał(a, li, ty)
własnoręcznie w obecności podpisanego notariusza

Irena Wanda Schmidt, córka Stefana i Zofii,
zamieszkała w Bydgoszczy, ulica Zamojskiego 21/4

którego(ej, ych) tożsamość ustalił notariusz na podstawie
dowodu osobistego nr 7737110 serii TK.

Pobrano znakami: a) opłaty skarbowej w kwocie 10.- zł
(z § 14 ust. 1 pkt. 2 rozp. o opl. skarb.)
b) opłaty notarialnej w kwocie 60.- zł
(z § 21, 22, 13 rozp. o opl. not.)

Bydgoszcz, dnia 12 listopada 1982 roku.

Notariusz
Lucyna Wysocka
Lucyna Wysocka

II. Materiały uzupełniające relację: Gapińska Janina

1. Zakrzewska P., Gapińska Janina, [w:] „S.B.K.P. 1939-1945”,
pod red. Elżbiety Sterskiej, Toruń 2004, cz. 6, s. 57.

k.1 s.1

1
towisko we wsi Mi-
której kmtd. był por.
ego przekazano gryps
organizacji członków Rej.
Zagrożeni aresztowa-
rowni Dobre. Około
ty i J.G. zbiegł z Do-
i go łączniczka Zofia
rzesiński ps. „Kruk”.
s. „Gołąb”, dotarł do
a Michałowskiego.
cieście Komendę MO
jskowej, którą odbył
n z 1 IV 1946 został
pracował w Cukrowni
ysłu Cukrowniczego
tytucjach centralnych
ę 28 II 1971. W urzą-
Kobylińscy. Mieszkał
1948 do PZPR. Zmarł

Sikorską (zm. 1988).
iak (zam. Gmurskiej)

ygn. IPN BY 044/171,
454 (Kobyliński J.);
036 (Wrzesiński W.);
(Różański J.); APAK,
Z., Gronkowski H., Le-
..., Stankiewicz Z., Wol-
je: Frieske J., Wra-
Pom. AK. Podokręg...,
w s k i B., *Kobiety-żoł-*
tu Włocławek, w: *Służ-*

Bogdan Ziółkowski

Gapińska Janina z d. Januszewska ps. „Irena”
(1914–1998), Insp. AK Bydgoszcz.

Urodzona 6 XII 1914; córka mistrza kominiar-
skiego Stanisława i Teofili z d. Lewandowicz. Od
1 IX 1922 do VI 1925 uczęszczała do szkoły po-
wszechniej w Bydgoszczy. Od 1 IX 1925 do VI
1928 kontynuowała naukę w Szkole Wydziałowej
Żeńskiej w Bydgoszczy, a od 1 IX 1928 do czerw-
ca 1930 w dwuletniej szkole handlowej. Pracę
księgową i kasjerki podjęła w czerwcu 1930
w firmie „Bielizna” w Bydgoszczy, a następnie
od października 1932 zaczęła pracować w aptece
przy ul. marsz. Focha. W sierpniu 1939 ukoń-
czyła kurs sanitariuszki LOPP.

Wybuch II wojny światowej zastał ją w Bydgoszczy. W czasie okupacji pra-
cowała w wyżej wymienionej aptece razem z Marią Białą ps. „Magda” i Heleną
Kolańczyk-Hubnicką ps. „Hanka”. W roku 1940 zaczęły zbierać lekarstwa i opa-
trunki, z których część zabierał sanitariusz dla internowanych w koszarach przy ul.
Gdańskiej. Była to przeważnie inteligencja z Bydgoszczy i okolic. Drugą partię
leków, zwłaszcza opatrunków, zabierał Leszek Biały ps. „Jakub” (brat „Magdy”).
Dostarczał je do oddz. part. w Borach Tucholskich. W maju 1943 Maria Biała
wprowadziła ją w szeregi WSK. Została zaprzysiężona przez Bronisławę Góralską
ps. „Antek” w kwaterze konspiracyjnej przy ul. Chodkiewicza, przyjmując ps.
„Irena”. Do jej obowiązków należało m.in. zdobywanie żywności dla partyzantów
w Borach Tucholskich. W 1943 w Bydgoszczy przy ul. Krótkiej 6 kwaterował
kmtd Okr. AK Pomorze ppłk Jan Pałubicki ps. „Janusz”. Została jego łączniczką
do L. Białego ps. „Jakub”, któremu zanosila meldunki do mieszkania przy ul.
Garbary. W czerwcu 1944 przebywał w mieszkaniu Gapińskich przy ul. Chor-
wackiej 18 kmtd Podokr. Północno-Zachodniego Pom. Okr. AK Aleksander Szulz
ps. „Michał”, „Maciej”. Od tego czasu mieszkanie to było punktem kontaktowym
dla sztabu podokr. Po aresztowaniu brata jej męża punkt trzeba było zlikwidować.
Przychodził jeszcze kilka razy na tę kwaterę ppłk J. Pałubicki z poleceniami, które
przekazywała L. Białemu. Z ich grupy nikt nie został aresztowany, a kontakty za-
kończyły się w lutym 1945.

Po wojnie mieszkała w Bydgoszczy, gdzie zmarła 8 V 1998.

Odnaczona Krzyżem Armii Krajowej.

W 1941 wyszła za mąż za Edwarda Gapińskiego, pracownika Bydgoskich
Zakładów Papierniczych.

APAK: Kartoteka Inspektoratu Bydgoszcz; tamże, T.: Biała M., Gapińska J., Gó-
ralska B., Kolańczyk H., Szyperska U.; Monsiorska I., *Bydgoskie komórki*
konspiracyjne, w: *WTK*, nr 50/1981; ta że, *Kalendarz Bydgoski*, Bydgoszcz 1991,
s. 155; *Sł. konsp. pom...*, cz. 4, s. 28, 29.

Patrycja Zakrzewska

57

Kakmewska P., Gapińska Janina, [w:] S.B.C.P. 1939-1945
pod red. Elżbiety Skorskiej, Toruń 2004, a. 6, s. 57.

IV/1. Korespondencja bieżąca:

1. Pismo Fundacji do J. Gapiniskiej
w sprawie usupel. dokumentacji z
20.03.2001r., napi's kop.

k. 1 s. 1

FUNDACJA
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 65-22-186
87-100 TORUŃ

Toruń dnia 20 III 2001

L. dz. 689 POM 2001 r
.....

Szanowna Pani
Janina Gapińska

85-665 Bydgoszcz

Szanowna Pani

Proszę uprzejmie o informację czy w/w adres jest
aktualny .
Proszę o uzupełnienie akt osobowych o następujące
dokumenty :

- oryginały lub kserokopie świadectw
- legitymacji , zaświadczeń , wycinków
prasowych dotyczących życia , działalności w konspiracji i
pracy zawodowej .

W oczekiwaniu na wiadomość
pozostaje z wyrazami
szacunku i poważania .

.....
Dokumentalista mgr Michał Ojczyk

T: K: 209/209 Pom.

Bydgoszcz

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Archiwum i Muzeum Fundacji Armii Krajowej

oraz "Wojenne" Służby Polek

87-100 Toruń, ul. Podmiejska 93, tel. 0548 55 65 22 186

e-mail: fezak@wp.pl; www.zawacka.pl

NIP 956 16 25 127; REGO: 870502736

KRS 00000 41692

Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Gapim'ska Janina

v. Karty informacyjne

k. 17

Bydgoszcz
WSK

Gapińska Joanna, Treść
obstusowała według ul. Słupa
(skłód trumien) ul. Grudziądzka
sóg Krótkiej, ul. Chorwacka

WTK nr. 50/1981 J. Mousiorska

GAPIŃSKA JANINA

Uczeń z M. Benedykt, M. Półoś,
J. Schmitt, Z. Półoś, A. Schwarcus, J. Patecki,
ks. Ogiński w sprawie konspiracyjnych w domu
Benedykta Gapińskiego w Bydgoszczy
Drs.: Delegacja B. Gapińskiego (T. K. 433 w Insp. Bydg.)

Bydgoszcz
WSK 3

GAPIŃSKA JANINA ps. „Irena”

Obstugiwała melinę mieszkaniową przy ul.
Chorwackiej w Bydgoszczy.

Źr.: Mamsiorska, Bydgoskie komórki konspi-
racyjne, s. 155.

209 Pom
Gapinska Jamina
2 d. Jaminska

AK
Bydgoszcz 4

rel. m. 2. W
Werniszka w rel. 208 / Pom Bratki

K 115

rel. 209 / Pom

uczestniczyła w uroczystości 11.11.86 - skł.

nr. 209/0

1

2

3 Bydąg

5

4

Gapińska

~~Jurek Jurek~~

5 Jamszewska

6

"Jurek"

7

8

9

10

11

12

Maria Biata niezgusta Gapińska, do
konspiracji - razem pracowały w aptece.

J. Gapińska stwierdza przypisze przed Bronistą
na Górczki i Bydgoszcz i mieszkała w domu
Lanknerowej (obecnie Rosental) przy ul. []
wiera. Siostra Lanknerowej. Helena Kolankowa
ta była w konspiracji. W/g J. Gapińskiej w M.
Lanknerowej była kwatera dla Organizacji Kon-
spiracyjnej.

J. Gapińska wraz z M. Biatą była w sekcji inżyni-
erskiej. Zaprzeczona w lice 1943r.

Palacino otrzymała Gapińska od M. Biatę

J. Gapińska była wzywana między innymi
Białym a pamiątkę. Tomaszem Palubickim, który
mieszkał około 4-ck tygodni w domu przy rogu
ul. Górczki i Krotkiej. Nie pamięta, czy miała
stareciella mieszkała. Palubicki dawał J. Gapińskiej
wstanie palacino up. aby z nim skontaktował się Janek
Biaty. Gapińska mieszkała przy ul. Mrowackiej
Przechodził tam płk. Palubicki, M. Koryzno
, Kuba, A. Szulz, A. Smerek, E. Biaty. Sprzet masywny
który został do Borów Tucholskich wzięty z Białej.

Mąż Marian Gapiński poznał się z Romanem
Szubiaty (zmarł) spotykali się R. Szubiaty, M. Gapiński
A. Szubiaty i poznał. Jakis mężczyzna (NN) pracujący
w Legoninie. Ten NN wraz z Gapińskim zrealizował plan
Legonina. Plan ten miał zarzucić do Anglii Jędrzejko-
wa.

¹⁰⁹
Gapińska Janina ps. 'Gruś'

Bydź 6

Meliny mieszkalniowe w Bydgoszczy
seksja gospodarcza, termiczne

ul. Jeruzalska 17

nr. 6-12-1914 Bydź

" Pomińska 1

" Długa (skład trumien)

" Głębokowska róg Krótkiej

" Chorzowska obrotowa przez Gapińską

" Ngory u podziur

" Rostkowska

lokal u Słonkowskiej (rob. kartki)

adres obecny Bydź. Państw. Sz. 13 bl. I/41

OKAK 19329 26 IV 79
art. Mo. rozdział

odp. 216 14
26

Bydgoszcz
172

Gajnickie Jamine

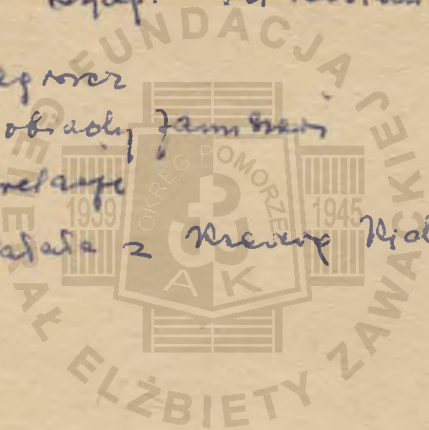
85-667 Bydgoszcz 2 d. ul. Pawłowska 8/13 Polek 1/41

ISK Bydgoszcz

nasza obywatelska organizacja

napisaliśmy

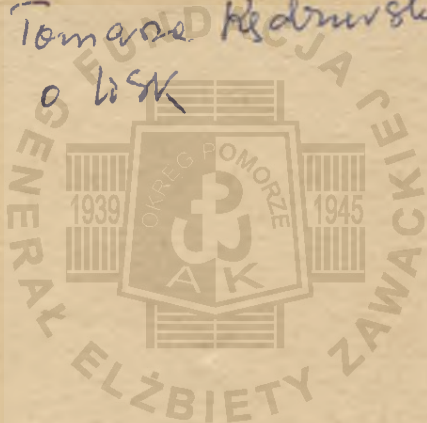
raport o działalności z Księgi Wieloletniej postępowania

Bydgoszcz

Gapinska

Muzeum Tomasa Hedwigerowskiego Kawa 29
Kociak o lask

- 1 2 209 Pam 3 7 K Bydgoszcz 9
- 4 gapiniska jamime 5 2 d. jam srotoke
- 6 'grene' 7.
- 8 Stanislaw i Teofila 9. 6 XII 1914, Bydgoszcz
2 d. Lewandowski
- 10 Bydgoszcz ul. Powstancow 11
Slask. 13 BPT m 41
tel 41-54-16
- 12 mel w tarme ; wemianke u mel. u Bistij 208 Pam

W 1940 r. zbieraniu lekarstw i opatrunków
dla internowanych; także dostarczaniem żywności

W maju 1943 zaproszono przez M. Biedę, k-ty
Wsk. Kmp. Bydgoski

Zdobywaniu żywności, środków dla partyzantki
realizowaniu lewy dla k-ty żywnościowej

Wyższym k-ty okręgu Północnego ^{Janowa} z siedzibą ul. Gł. 139
dróg do k-ty. Lecznicze między „Janowa” a „Jakubów”
(Leczek Braty) - Suf. Lecznicze, Okr.

W czerwcu 1944 r. melina dla Aleksandra Smulca ps.
Michał - Maciej oraz punkt kontaktowy dla Stachu
Podokreślony „Jan”

BYDGOSIĆ
ŻWE AK

10

GAPIŃSKA JANINA ps. IRENA

W maju 1943r. zaproszenia do AK
przez Bronisławę Góralską ps. Antek

Źr.: T. B. GÓRALSKIEJ w INSP. BYDG.

KRP/N/1994r.

M

8 maja 1998r.

zwrote Janina Go. pińska

Powst. Śląskie 13 bl. 1 m. 41

Bydgoszcz

Informacje z dnia

23. 03. '91

K. Miś.

BYDGOSZCZ
AK-WSK 12

GAPIŃSKA JAMINA

PS. „IRENA”

OBSTUGIWAŁA LOCAL KONTAKTOWY
NA UL. CHORWACIĘJ W BYDGOSZCZY.

ZOB. KALENDARZ BYDGOSKI 1991
ART. IRENY MONSIOŃSKIEJ STR. 155.

R.M.

33

BYDGOSZ C2

WSK AK

13

GAPIŃSKA JANINA

„IRENA”

Lob. APAK, INSP. BYDG. T.; GÓRALSKA B., KOLAŃCZYK H.,
SŁYBERSKA U., BIAKA M.)

Gapińska Janina

Bydgoszcz
AK 14

ps. "Irene"

Gospodyni kwatery konspiracyjnej przy ul. Chomackiej w Bydgoszczy.

zob. Kosińska J., Bydgoskie komórki konspiracyjne, [w:] "WJK" nr 50/1981, t. probl. "AK"

AK.v.1.01

Bydgoszcz

AK 15

Gapińskiego Janina

Odsuszenie Krajem Armii Krajowej
(19329)

sob: tenka „Odsuszenia” - motentaty
pneksone przes Głębietę Ławackie
poz. 115 listy

Gapińska Janina

Bydgoszcz 16
AK

rob. T. K: 433 / 433 Pom. Góralice Bronisława

s. 2

list X' 03

37

++ Gapińska Janina
z d. Januszczyńska
ps. "Grese"

Bydg. 17
WSK

zm. 8. 05. 1998 Bydgoszcz

zob. T. osob. - Kolekcja Światowego
Zw. Dot. AK Obr. Bydgoszcz

Wł. IX/10

*Gopinska
Irena*

ZESKANOWANE

